

Het Anti-pestprotocol

Inleiding

De Franciscus Xaveriuschool wil kinderen een veilig klimaat bieden, waarin zij zich harmonieus kunnen ontwikkelen. Het stimuleren van positief gedrag zien wij als één van onze belangrijkste taken. De leerkrachten bevorderen een goede en prettige werksfeer in de klas door duidelijke afspraken met de kinderen te maken. Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan.

Meestal lukt dat goed, maar in een enkel geval wordt een kind systematisch door anderen genegeerd of gepest. Dan komt een kind dusdanig in de knel, dat pedagogische maatregelen van de leerkracht niet meer volstaan. In zo'n geval moet men onder ogen zien, dat er een ernstig probleem is. Niet alleen voor de leerkracht en voor het gepeste kind dat door het pesten beschadigd wordt, maar ook voor de pesters, de klas en de betrokken ouders. Een klimaat waarin gepest wordt tast iedereen aan. In een klas waarin gepest wordt, kan iedereen slachtoffer zijn. Pestgedrag moet dus door iedereen serieus worden genomen. Bij de start van ieder nieuw schooljaar zal het pestprotocol met het team besproken worden en waar nodig bijgesteld. Op de FX werken wij daarnaast ook met een protocol 'stappenplan grensoverschrijdend gedrag' dat te vinden is op onze website. Aan de start van ieder schooljaar komt de directie in de klassen om de omgangsregels te bespreken. Kinderen tekenen dan een zogeheten contract sociale vaardigheden waarin zij de intentie uitspreken zich te houden aan de regels van de school.

De pedagogische en didactische uitgangspunten van het onderwijs op onze school hebben we vastgelegd in het schoolplan. Het wordt gebruikt door de leerkrachten om gezamenlijk te zorgen voor een doorgaande lijn in het onderwijs en de omgang met kinderen groep 1 t/m 8.

Wij vinden het belangrijk dat er aandacht wordt besteed aan alle aspecten van de ontwikkeling. Een belangrijk uitgangspunt van onze school is dat kinderen zich in een veilige omgeving kunnen ontwikkelen en opgroeien. Hiervoor zijn duidelijke afspraken en regels nodig, die wij regelmatig met onze kinderen in de groep bespreekbaar maken. Pestgedrag wordt niet getolereerd en bij dergelijk gedrag treden wij direct op.

Verschil tussen plagen en pesten

Plagen

Gebeurt onbezonnen of spontaan.

Heeft geen kwade bijbedoelingen.

Duurt niet lang, gebeurt niet vaak en is onregelmatig.

Speelt zich af tussen "gelijken".

Is meestal te verdragen of zelfs plezierig, maar het kan ook kwetsend of agressief zijn.

Meestal één tegen één.

De rollen liggen niet vast: nu eens plaagt de ene, dan de andere.

De pijn, lichamelijk of geestelijk, is draaglijk en van korte duur. Soms wordt ze als prettig ervaren.

De relaties worden na het plagen meteen hervat.

Het geplaagde kind blijft een volwaardig lid van de groep.

De groep lijdt niet onder plagerijen of vindt nadien meteen haar draai terug.

Pesten

Gebeurt met opzet: de pestkop weet vooraf wie hij of zij zal pesten, op welke manier en wanneer.

Wil iemand bewust kwetsen of kleineren.

Kan lang blijven duren, gebeurt meer dan eens, is systematisch. Houdt niet vanzelf op na een poosje.

De strijd is ongelijk: de pestkop heeft altijd de bovenhand; de pestkop voelt zich zo machtig als het slachtoffer zich machteloos voelt.

De pestkop heeft geen positieve bedoelingen wil pijn doen, vernielen of kwetsen.

Meestal een groep (pestkop, meelopers en supporters) tegenover één geïsoleerd slachtoffer.

Heeft een vaste structuur. De pestkoppen zijn meestal dezelfde, de slachtoffers ook. Als de slachtoffers wegvallen, kan de pestkop wel op zoek gaan naar een ander slachtoffer.

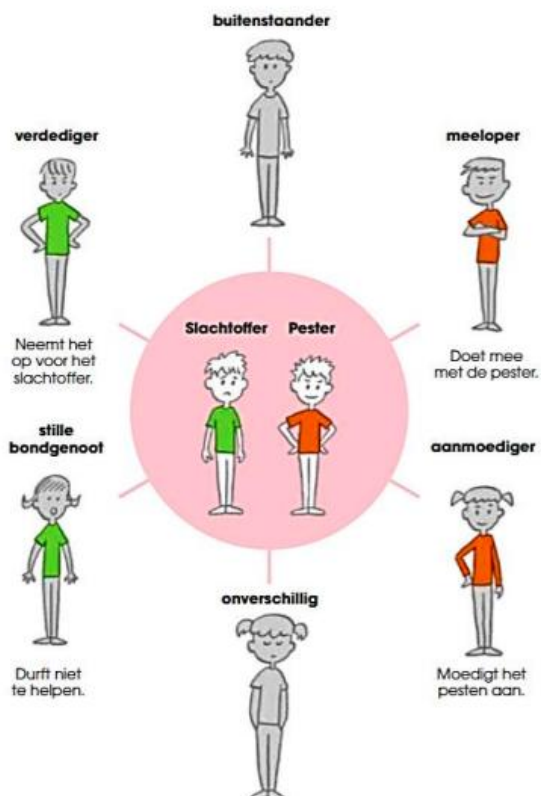
Als er niet op tijd wordt ingegrepen, kunnen de lichamelijk en geestelijke gevolgen ingrijpend zijn en lang nawerken.

Het is niet makkelijk om na het pesten een evenwichtige relatie te vinden; het herstel gaat moeilijk en traag.

Het gepeste kind is geïsoleerd, voelt zich eenzaam en voelt dat het niet meer bij de groep hoort.

De groep lijdt onder een dreigend, onveilig gevoel. Iedereen is angstig, de kinderen vertrouwen elkaar niet meer, ze zijn niet erg open of spontaan er zijn weinig echte vriendjes in de groep.

De rollen bij pesten

De dader: dit zijn meestal kinderen die graag een hoge sociale status willen hebben en geliefd willen zijn. Dat eerste lukt met pesten wel, het tweede niet. Hij/ zij heeft een bovengemiddeld gevoel voor wat mensen denken en voelen en hij weet de zwakke plekken van de ander. Hij/ zij kent het verschil tussen goed en kwaad wel maar interpreteert gedrag van anderen vaak als vijandig (denkt aan opzet, bijv. als iemand tegen hem aanloopt). Hij/zij praat het gedrag dat hij doet goed door de schuld van het pesten bij de ander te leggen ('hij begon..').

De meeloper: die doet enthousiast mee. De dader en de meeloper wisselen vaak van rol.

De aanmoediger: deze kijkt geamuseerd toe en heeft daardoor een cruciale rol. Voor de pester is het statusverhogend om de lachers op de hand te hebben.

De 'buitenstaander' of de 'onverschillige': tussen de 25- 45% is een buitenstaander.

Voor hen geldt: 'wie zwijgt stemt toe'.

De verdediger: is gericht op het goed houden van relaties. De verdediger kan helaas niet altijd de moed opbrengen, hij kan zelf het volgende slachtoffer zijn. Soms kan hij wel de pester troost bieden, dat kan de gepeste meer zelfvertrouwen geven.

Het slachtoffer: die is vaak een beetje 'anders' dan de rest. Een slachtoffer is meestal niet populair en ook niet geliefd. Een slachtoffer kan zelf ook tot pester uitgroeien.

Kwink en preventie

Sinds een aantal jaren heeft de FX de methode Kwink aangeschaft. Kwink is een online methode voor de sociaal emotionele ontwikkeling van leerlingen, inclusief burgerschap en mediawijsheid. Kwink gelooft in de kracht van preventie als het gaat om pesten. Hierom wordt er voornamelijk aandacht besteed aan de kracht van de veiligheid in de groep. Pesten wordt namelijk gezien als een probleem van de groep, iets waar iedereen verantwoordelijk voor is. Om hier een voorbeeld van te benoemen is dat de complete groep verantwoordelijk is voor een veilige sfeer in de klas. Volgens Kwink spelen de leerlingen die niet meegaan met een pester, maar ook niet ingrijpen, vaak de belangrijkste rol. Zonder hen zou de pester geen publiek hebben en niet ingrijpen zou kunnen maken dat de gepeste leerlingen zich nog eenzamer kunnen voelen. Door leerlingen na te laten denken over welke rol hij/ zij aanneemt, kan er een beter inzicht ontstaan in de situatie. Door voor inzicht te zorgen op de complete situatie bij de leerlingen zelf, maar ook bij de leerkracht, ouders en omgeving kunnen er verdere

stappen ondernomen worden. Er kan een plan worden opgezet om het slachtoffer te helpen sociaal weerbaarder te maken en de pester sociaal vaardiger te maken.

Twee keer per jaar vullen de leerlingen van de groepen 6 tot en met 8 de vragenlijsten van PO vensters in en ook leerkrachten vullen deze lijst in om zicht te krijgen op het sociaal emotionele leren van kinderen. Tijdens de groeps- en leerling besprekingen, indien nodig op basis van de uitslagen al eerder, wordt een plan gemaakt bij het bevorderen van een veilige klas.

Kwink en Mediawijsheid

Naast dat (sociale) media vermaak biedt en creativiteit, kennen wij helaas ook de negatieve effecten hiervan. Deze kunnen worden voorkomen door leerlingen in te laten zien en te laten ervaren dat de vrije tijd die ze hebben in balans moet zijn. Bij online pesten zijn de effecten merkbaar tot in het klaslokaal, ook al speelt pesten zich af buiten de waarneming van de school. Hierdoor kan cyberpesten ook een groot effect hebben op het sociale klimaat in de klas. Wij maken als school leerlingen bewust van de gevaren op internet en sociale media mede door middel van Kwink en de lessen Mediawijsheid en de week van de Mediawijsheid.

Pesten op school. Hoe gaan wij er mee om?

Pesten komt helaas op iedere school voor, overal waar mensen samen komen kan gepest worden, dus ook bij ons op school. Als er sprake is van pesten hanteren wij de *vijfsporen-aanpak*, afkomstig uit het Nationaal Onderwijsprotocol. Het Nationaal Onderwijsprotocol tegen pesten beoogt via samenwerking het probleem van het pestgedrag bij kinderen aan te pakken en daarmee dan het geluk, het welzijn en de toekomstverwachting van kinderen te verbeteren. Dit gebeurt volgens de vijfsporenaanpak. De aanpak is een systematisch actieprogramma tegen pesten op school met behulp van voornamelijk preventieve acties door te werken aan een goed klassenklimaat, verbondenheid met anderen en de groep, welbevinden van de leerlingen en sociale vaardigheden.

Vijfsporenaanpak

Deze aanpak is gericht op actie ondernemen bij de vijf betrokken partijen.

1. Steun bieden aan het kind dat gepest wordt.
2. De ouders steunen.
3. Steun bieden aan het kind dat zelf pest.
4. De middengroep die snel mee pest, of passief blijft, sensibiliseren.
5. Actie voorzien om pesten aan te pakken op school- en klasniveau.

1. Steun bieden aan het kind dat gepest wordt.

- Medeleven tonen, luisteren en vragen; hoe en door wie wordt er gepest.
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/ zij voor, tijdens en na het pesten.
- Nagaan welke oplossingen het kind zelf wil en verder overleggen met het kind over de mogelijke oplossingen.

- Samen met het kind werken aan oplossingen.
 - Huilen, of heel boos worden, of je afzonderen zijn juist vaak reacties die een pester uit wilt lokken. De leerling laten inzien dat je ook op een andere manier kunt reageren.
 - Zoeken en oefenen van een andere reactie.
 - Sterke kanten van de leerling benadrukken.
 - Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders of beter opstelt.
 - Het gepeste kind niet overbeschermen, hiermee plaats je het gepeste kind in een uitzonderingspositie, waardoor het pesten zelfs nog kan toe nemen.
- Inschakelen hulp indien, nodig (sociale vaardigheidstraining, Jeugdgezondheidszorg, huisarts).
- Zorgen voor vervolggesprekken (evaluatiemomenten).

2. De ouders steunen.

- De ouders die zich zorgen maken serieus nemen.
- Met school en ouders het pestprobleem aanpakken.
- Informatie en advies geven over pesten en de manieren waarop pesten kan worden aangepakt. Indien nodig ouders doorverwijzen naar deskundige ondersteuning.

2.1 Ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open en blijf in gesprek.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkrachten bespreken.
- Door positieve stimulering kan het zelfrespect vergroot worden of weer terugkomen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport. Sport kan het zelfvertrouwen van een kind bevorderen en daarmee ook het welbevinden van het kind.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.
- Ga uw kind niet over beschermen, hierdoor plaatst u uw kind in een uitzonderingspositie welke het pesten juist in de hand kan werken.

2.2 Ouders van pestende kinderen:

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak van het pesten te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van de school staat.

2.3 Alle andere ouders:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

3. Steun bieden aan het kind dat zelf pest.

- Praten, zoeken naar de reden van ruzie maken/ pesten.
- Laten zien wat het effect van het gedrag is voor de gepeste.
 - Excuses aan laten bieden.
 - Pester mee laten denken aan oplossing wat te doen om de gepeste leerling een veilig gevoel te laten ervaren op school.
- Laten inzien welke positieve kanten de gepeste heeft.
- Leerling leren op een positieve wijze relaties te onderhouden met andere kinderen (bijv. boosheid leren beheersen door stop- denk- doehouding)
- Zorgen voor vervolgafspraken (evaluatiemomenten met afspraken)
- Eventueel een sociale vaardigheidstraining om de weerbaarheid te vergroten.

4. De middengroep die mee pest of passief blijft sensibiliseren.

- Pesten aan de orde stellen en met de leerlingen praten over pesten en over hun eigen rol daarbij.
- Overleggen wat mogelijke oplossingen zijn en over wat ze zelf kunnen bijdragen hieraan.
- Door rollenspel verschillende rollen aan den lijve ondervinden.
- Zorgen dat met respect met elkaar omgaan regelmatig op de agenda staat en in de klas aan de orde wordt gesteld.

5. Actie voorzien om pesten aan te pakken op school- en klasniveau.

- Betrokken volwassenen aanzetten tot ingrijpen en uitwisseling van informatie bij pesten.
- Werken aan een algemeen beleid van de school rond veiligheid en pesten waar de hele school bij betrokken is.

Stappenplan bij pesten

Iedere melding van pestgedrag dient serieus te worden genomen, ongeacht van wie de melding komt. Wanneer bepaalde signalen op pestgedrag wijzen, is het belangrijk zo vroegtijdig mogelijk te handelen. Voor het adequaat aanpakken van een pestprobleem wordt ons protocol 'grensoverschrijdend gedrag' gevolgd.

Aanpak van de ruzies en pestgedrag in 4 stappen:

Stap 1: er eerst zelf (en samen) uitkomen.

Stap 2: op het moment dat één van de leerlingen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de meester of juf voor te leggen.

Stap 3: de leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderingsgesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. Bij herhaling van pesterijen / ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen onderstaande stappen.

Stap 4: bij herhaaldelijke ruzie/ pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een bestraffend gesprek met de leerling die pest / ruzie maakt. De fases van bestraffen treden in werking (zie bij straffen). Er wordt een verslag gemaakt van het gesprek en de afspraken die er gemaakt zijn. Dit verslag gaat tevens naar de intern begeleider en komt in het dossier bij de desbetreffende leerlingen. De ouders worden op de hoogte gebracht van het ruzie-pestgedrag. Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing.

De leerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

Straffen

De straf is opgebouwd in 5 fases; afhankelijk hoe lang de pester door blijft gaan met zijn/ haar pestgedrag en geen verbetering vertoont in zijn / haar gedrag.

Fase 1: - Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn. Er volgt een gesprek met de leerkracht en de leerling.

- Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem
- Door gesprek met leerling: bewustwording voor wat hij met het gepeste kind uithaalt
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde. LET WEL: Alle activiteiten die worden uitgevoerd worden beschreven in het digitale dossier van het kind.

Fase 2: In gesprek gaan met de ouders, als voorgaande acties op niets uitlopen. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft alle activiteiten vastgelegd in het digitale dossier en de school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.

Fase 3: bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de schoolbegeleidingsdienst, de schoolarts van de GGD of schoolmaatschappelijk werk.

Fase 4: bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school. Ook het (tijdelijk) plaatsen op een andere school behoort tot de mogelijkheden.

Fase 5: in extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden.